

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра міжнародних економічних відносин

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
роботи

« _____ » _____ 2018 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ

рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**

галузь знань: **29 – Міжнародні відносини**

спеціальність: **292 – Міжнародні економічні відносини**

освітня програма: **Міжнародні економічні відносини, Міжнародна
логістика і митна справа**

спеціалізація: **Міжнародні економічні відносини, Міжнародна логістика і
митна справа**

вид дисципліни: **обов'язкова**

факультет: **міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу**

2018/2019 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

«28» серпня 2018 року, протокол № 1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Ханова Олена В'ячеславівна,
к.геогр.н., доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних економічних

«28» серпня 2018 року, протокол № 1

Завідувач кафедри міжнародних економічних відносин

_____ Казакова Н.А.

Програму погоджено методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу,

«28» серпня 2018 року, протокол № 1

Голова методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

_____ Григорова-Беренда Л.І.

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень та інформаційної культури» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів за спеціальністю 292 Міжнародні економічні відносини.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Основи наукових досліджень та інформаційної культури» є: підвищення рівня підготовки фахівців за спеціальністю «Міжнародні економічні відносини» відповідно до міжнародних стандартів та набуття студентами теоретичних знань і практичних навичок щодо висвітлення теоретичних основ, питань методики, технології та організації науково-дослідницької діяльності, тобто теоретичного й практичного підґрунтя для ефективного проведення наукових досліджень студентами. Оволодіння методами дослідження сприяє розвитку раціонального творчого мислення, оптимальної організації наукової творчості.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

Головним завданням дисципліни «Основи наукових досліджень та інформаційної культури» є:

- методичні: оволодіння методикою, методами та прийомами організації наукового пошуку;
- пізнавальні: ознайомлення студентів з основними положеннями та місцем науки у розвитку суспільства, закономірностями організації, постановки, проведення і узагальнення результатів дослідження;
- практичні: забезпечення міцних знань, умінь і навичок наукової діяльності студентів, оволодіння методами наукового пізнання, необхідними у бурхливому потоці наукової інформації. Уміння написати, оформити і захистити курсову та випускню роботу.

1.3. Кількість кредитів – 3

1.4. Загальна кількість годин – 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
<u>Обов'язкова</u>	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
1-й	1-й
Лекції	
16 год.	8 год. (у т.ч. 2 год. ауд. та 6 год. дист.)
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	0 год.
Лабораторні заняття	
год.	0 год.
Самостійна робота	
58 год.	82 год.
Індивідуальні завдання	
Контрольна робота	

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких результатів навчання

знати :

- основні етапи наукової діяльності при написанні семестрових робіт;
- усні форми презентації наукової інформації;
- письмові форми презентації наукової інформації;
- загальні та часткові методи наукових досліджень;
- державні стандарти оформлення результатів наукових досліджень.

вміти :

- формулювати тему наукової роботи;
- розрізняти об'єкт і предмет дослідження;
- формулювати актуальність, новизну та практичну і теоретичну значущість;
- визначати достовірність та об'єктивність отриманих результатів;
- здійснювати самостійний пошук наукової інформації;
- здійснювати добір фактичного матеріалу.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретичні основи наукових досліджень

Тема 1. Наука та її роль у розвитку суспільства

Поняття науки. Базові поняття науки. Економічна ситуація у галузі науки. Типові схеми фінансування. Науково-технічна політика. Пріоритети наукових досліджень. Класифікація наук.

Тема 2. Наукове дослідження

Наукове дослідження. Етапи наукового дослідження. Ефективність наукових досліджень. Впровадження завершених наукових досліджень у виробництво

Тема 3. Методологічні основи наукового знання

Методологія наукових досліджень. Загальнонаукова і філософська методологія: сутність, загальні принципи. Методи наукових досліджень: теоретичні, емпіричні, обробки даних.

Розділ 2. Прикладні основи наукових досліджень

Тема 4. Наукова інформація: пошук, накопичення і обробка

Наукова інформація та її джерела. Робота з джерелами інформації. Особливості патентних досліджень.

Тема 5. Вибір напрямку і планування науково-дослідної роботи

Формулювання теми наукового дослідження. Обґрунтування актуальності обраної теми. Визначення об'єкта і предмета дослідження. Постановка мети і конкретних завдань дослідження. Вибір методу (методики) проведення дослідження. Формулювання висновків та оцінка отриманих результатів

Тема 6. Загальні вимоги до наукових текстів

Загальні вимоги до науково-дослідної роботи. Основні вимоги до написання, оформлення і захисту наукових праць студентів.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						дистанційна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Теоретичні основи наукових досліджень												
Тема 1. Наука та її роль у розвитку суспільства	13	2	2		1	8	13	1				12
Тема 2. Наукове дослідження	13	2	2		1	8	15	1				14
Тема 3. Методологічні основи наукового знання	18	4	4		1	9	16	2				14
Разом за розділом 1	44	8	8		3	25	44	4				40
Розділ 2. Прикладні основи наукових досліджень												
Тема 4. Наукова інформація: пошук, накопичення і обробка	14	2	2		1	9	15	1				14
Тема 5. Вибір напрямку і планування науково-дослідної роботи	14	2	2		1	9	15	1				14
Тема 6. Загальні вимоги до наукових текстів	18	4	4		1	9	16	2				14
Разом за розділом 2	46	8	8		3	27	46	4				42
Усього годин	90	16	16		6	52	90	8				82

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Особливості наукової анотації	2
2	Особливості створення презентацій	2
3	SWOT-аналіз – один з наукових методів дослідження	2
4	Список використаних джерел – особливості оформлення	4
5	Рецензія: структура та особливості написання	2
6	Тези доповіді: структура та вимоги до написання	2
7	Контрольна робота	2
	Разом	16

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Особливості наукової анотації (зробити анотацію наукової статті, оформити її за вимогами)	9
2	Особливості створення презентацій (зробити презентацію на тему «Історія формування певної країни, її видатні постаті», оформити її за вимогами)	9
3	SWOT-аналіз – один з наукових методів дослідження (зробити SWOT-аналіз демографічних особливостей певної країни)	10
4	Список використаних джерел – особливості оформлення (оформлення списку використаних джерел за певною тематикою згідно до вимог державного стандарту ДОСТ 7.1-8.4)	10
5	Рецензія: структура та особливості написання (написати рецензію на наукову статтю, оформити її за вимогами)	10
6	Контрольна робота (написати тези за темою «Місце країни в МEB»)	10
	Разом	58

6. Індивідуальні завдання

Виконання контрольної роботи за індивідуальною тематикою

7. Методи контролю

Оцінка виконаних практичних робіт, самостійних робіт по окремій країні або тематиці, залік.

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання								Залік	Сума
Розділ 1			Розділ 2			Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Разом	40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6				
7	8	9	8	9	9	10	60		

T1, T2 ... T6 – теми розділів.

Денна форма:

Поточний контроль – **60** балів, з них:

- 7 балів – анотація;
- 8 балів – презентація;
- 9 балів – SWOT-аналіз;
- 8 балів – список використаних джерел (Український стандарт);
- 9 балів – список використаних джерел (Harvard Referencing Style);
- 9 балів – рецензія;
- 10 балів – тези доповіді (контрольна робота).

Підсумковий контроль – **40** балів, з них:

- 5 балів (1 теоретичне питання х 5 балів);
- 15 балів (3 бібліографічні джерела х 5 балів);
- 20 балів (1 рецензія х 20 балів).

Дистанційна форма:

Поточний контроль – **60** балів, з них:

- 6 балів – анотація;
- 8 балів – презентація;
- 9 балів – SWOT-аналіз;
- 9 балів – список використаних джерел (Український стандарт);
- 9 балів – список використаних джерел (Harvard Referencing Style);
- 9 балів – рецензія;
- 10 балів – тези доповіді;

Підсумковий контроль – **40 балів** (40 тестів х 1 бал).

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	зараховано
70 – 89	
50 – 69	
1 – 49	не зараховано

Допуск до підсумкового семестрового контролю – за умов наявності у студента не менше 30 балів

9. Рекомендована література

Конспект лекцій, сертифікований дистанційний курс, комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни, презентаційний матеріал до кожної лекційної теми, методичні вказівки до виконання практичних завдань.

Основна література

1. Ханова О.В. Дистанційний курс «Основи наукових досліджень та інформаційної культури» / О.В. Ханова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=727>
2. Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила

складання (ГОСТ 7.1-2003, IDT) : ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. – [Чинний від 2007-07-01]. – К. : Держспоживстандарт України, 2007. – III, 47 с. – (Національний стандарт України).

3. Введення в дію нового стандарту з бібліографічного опису ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Основні відмінності від ГОСТ 7.1.–84 : Нові правила бібліографічного опису / Державна наукова установа „Книжкова палата України”. – Режим доступу: <http://www.ukrbook.net>.

4. Антоненко І. Бібліографічний опис електронних ресурсів : методичні матеріали для пристатейної бібліографії / Антоненко І., Баркова О. // Бібліотечний вісник. – 2006. – № 1. – С. 25-27.

5. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень [Текст] : підручник для бакалаврів, магістрантів і аспірантів екон. спец. вищ. навч. закл. освіти / Микола Тимофійович Білуха. – К. : АБУ, 2002. – 480 с. : рис.

6. Ганін В. І. Методологія соціально-економічного дослідження [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл., реком. МОНУ/ Ганін Віктор Іванович, Ганіна Неля Василівна, Гурова Капіталіна Дмитрівна ; Харківський торговельно-економічний ін-т Київського національного торговельно-економічного ун-ту. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 224 с. – Бібліогр.: с. 168-169.

7. Єріна А.М. Методологія наукових досліджень [Текст] : навч. посібник / А.М. Єріна, В.Б. Захожай, Д.Л. Єрін. – К. : ЦНЛ, 2004. – 212 с.

8. Клименюк О. В. Виклад та оформлення результатів наукового дослідження [Текст] : авторський підручник / Олександр Валеріанович Клименюк. – Ніжин : Аспект-Поліграф, 2007. – 398 с.

9. Клименюк О. В. Технологія наукового дослідження [Текст] : авторський підручник / Олександр Валеріанович Клименюк. – К.-Ніжин : Аспект-Поліграф, 2006. – 308 с.

10. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл., реком. МОНУ/ Ковальчук Володимир Володимирович, Моїсєєв Лев Михайлович. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К. : Професіонал, 2005. – 240 с.

11. Крушельницька О. В. Методологія і організація наукових досліджень [Текст] : навч. посібник для вищ. навч. закл. / Ольга Володимирівна Крушельницька. – К. : Кондор, 2004. – 192 с.

12. Макогон Ю. В. Основи наукових досліджень в економіці : навч. посібник, затвердж. МОНУ / Макогон Юрій Володимирович, Пилипенко Валерія Валеріївна. – 2-ге вид. – Донецьк : Альфа-прес, 2007. – 144 с. – Бібліогр.: с. 140-143.

13. Наумовець А. Г. Ви віч-на-віч з аудиторією : Дещо про «технологію» наукових доповідей, популярних лекцій, дисертаційних промов і конкурсних проєктів / Наумовець Антон Григорович ; НАН України; Інститут фізики. – К. : Наукова думка, 2003. – 56 с. : рис. – Бібліогр.: с. 52-53. – (Проект "Наукова книга").

14. Петрук В. Г. Основи науково-дослідної роботи [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл., які навч. за спец. «Екологія та охорона навколишнього середовища» / Петрук Василь Григорович, Володарський Євген Тимофійович, Мокін Віталій Борисович ; Вінницький національний технічний ун-т. – Вінниця : УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2006. – 144 с. : рис. – Бібліогр.: с. 137-143.

15. Пилипчук М. І. Основи наукових досліджень [Текст] : підручник [для студентів вищих навчальних закладів спеціальності «Обладнання лісового комплексу»], затвердж. МОНУ / [Марія Іванівна Пилипчук, Анатолій Сергійович Григор'єв, Володимир Васильович Шостак]. – К. : Знання, 2007. – 270 с. : рис., табл.
16. Пілюшенко В. Л. Наукове дослідження: організація, методологія, інформаційне забезпечення [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл., реком. МОНУ / Пілюшенко Віталій Лаврентійович, Шкрабак Ірина Володимирівна, Славенко Едвін Ігорович. – К. : Лібра, 2004. – 344 с. : іл. – Бібліогр.: с. 343.
17. Свердан М. М. Основи наукових досліджень [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Свердан Михайло Михайлович, Свердан Марія Романівна ; Буковинська держ. фінансова академія. – Чернівці : Рута, 2006. – 352 с. – Бібліогр.: с. 351-352.
18. Сидоренко В. К. Основи наукових досліджень [Текст] : навч. посіб. для вищ. пед. закл. освіти / В.К. Сидоренко, П.В. Дмитренко. – К:РННЦ "ДНІТ", 2000.– 260 с. – Бібліогр.: с. 254-258.
19. Соловійов С. М. Основи наукових досліджень [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл., реком. МОНУ / Станіслав Миколайович Соловійов. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 176 с.
20. Стеченко Д. М. Методологія наукових досліджень [Текст] : підруч., затвердж. МОНУ / Стеченко Дмитро Миколайович, Чмир Олена Сергіївна.– 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2007.– 317 с. – Бібліогр.: с. 295-317.
21. Філіпенко А. С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій [Текст] : [навч. посіб.] / Філіпенко Антон Сергійович. – К. : Академвидав, 2005. – 208 с. – (Альма-матер). – Бібліогр.: с. 196-199.
22. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / [Галина Степанівна Цехмістрова] ; Київський ун-т туризму, економіки і права. – К. : Слово, 2003. – 240 с.
23. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності [Текст] : підручник для студ. вищ. навч. закл. / Шейко Василь Миколайович, Кушнарєнко Наталя Миколаївна. – 5-е вид., стер. – К. : Знання, 2006. – 307 с. – Бібліогр.: с. 305-307.

Допоміжна

1. Білуха М.Т. Основи наукових досліджень : підручник для студ. екон. спец. вузів. – К.: Вища школа, 1997. – 271с.
2. Воротіна Л. І. Кандидатська дисертація: методика написання і захисту [Текст] : посіб. для аспірантів і здобувачів наук. ступ. / Воротіна Людмила Іванівна, Воротін Валерій Євгенович, Гуткевич Світлана Олександрівна ; Європейський ун-т. – Вид. 2-ге перероб. і доп. – К. : Видавництво Європейського університету, 2006. – 137 с. - Бібліогр.: с. 38.
3. Лудченко А.А. и др. Основы научных исследований : учеб. пособие / А.А. Лудченко, Я.А. Лудченко, Т.А. Примака; Под ред. А.А. Лудченко. – К.: Знання, КОО, 2000. – 114с.